

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 171.

V Ljubljani, v četrtek 30. julija 1885.

Letnik XIII.

Preganjanje katolikov na Ruskem.

Računsko poročilo o zbirki za pregnane poljske duhovne v Sibiriji in vsredi Rusije našteva letos brezkončno nagajanje in trpinčenje, kateremu je podvrženo katoličanstvo na Ruskem. Toliko bolj žalostna so taka naznanila, ker sta Rim in Petrograd med seboj pogodbo sklenila in smo vsled tega pričakovali, da se vsaj skrajnosti despotizma odpravijo. Ali je vse, kar se pripoveduje do pičice resnično, ne moremo trditi, a po večem se tukaj pripovedujejo že znane reči, in da sploh rečeno skupna slika je verostojna.

Francosko pisano poročilo pravi, da vero preganjajo ne le pri unitih, marveč tudi pri katoliških latinskega obreda. Minister notranjih zadev je naznanil voljo carjevo, da škofje ne smejo imeti drugih pravic, nego, da nadzorujejo duhovščino in verske naredbe po svojih škofijah: pri vsem drugem se imajo ravnati po naredbah vlade; a to je pa ravno nasprotno okrožnici nadškofa Gintavt-a, ki velevala duhovnom, da se imajo v vseh cerkvenih zadevah naravnost obrniti do njega. Škofje so dobili povelje, naj gubernatorjem naznanjajo osebne premembe po škofijah, sicer se bode duhovnom, ko nastopi službo, plača odtegnila. Oblasti čujejo celo nad spovedenci, vsled novih ukazov naj spovedniki od njih zahtevajo dokazovanja, da niso unitje.

Nadškof Popiel ni mogel ubraniti, da se je zaprla katoliška kapela v dekliskem odgojišču v Marijski v Varšavi, po ti poti hočejo siliti mlada dekleta da hodijo v grško rusko kapelo. Škofu Vno-rovskemu iz Lublina, ki je pred kratkem umrl, je bilo prepovedano škofijo obiskati. Poslednjič so mu dovolili, da naj ga ruski uradnik spremlja in sicer po tistih krajih, kjer ni unitov. Vkljub temu je šlo na tisoče unitov v Siedlee, da sprejmo škofov blagoslov.

Vsi gubernatorji so dobili povelje, da zavirajo škofovo pravico (vlado) in naj se povsod, kjer se jim zdi umestno, utrujejo. Dejansko je vlada cerkvena pri svetni vladi. Škofje ne smejo naravnost občeati z Rimom, marveč le posrednje po vladi.

Pri vizitacijah škofje povsod nahajajo težave pri

krajnih oblastih. Duhovni, ki so brez privoljenja vlade nadškofu iz Varšave pri njegovem škofovem obiskovanju prisostovali (asistirali), plačati so mogli denarnih kazni. Isto tako se je godilo 27 duhovnom v Grujec-i. Po več škofijah, n. p. v Luck-Žitomir-u že trideset let ni bilo škofovega obiskovanja.

Nazadnjaška radikalna stranka, pri kateri so Pobiedonoskov, Katkov, Tolstoj i. dr., ki v imenu cara Rusko vlada, naznanja po svojih organih, da papeža ne prizná za poglavarja katoliške cerkve. Tudi knez Kantakucenov, ravnatelj pri odseku za nepravoslovna bogočastja, potrdil je to mlg. Hrinievickemu, škofu v Vilni, ko ga je pregnal v Jaroslavo s temi besedami: „S papežem nimamo več opraviti“. Hrinievicki je bil kandidat, za katerega se je Ruska pri papežu vrlo poganjala. Za politiko se ni nikdar pečal; skupno se je trudil, da preosnuje škofijo, ktera je bila po mnogo letih, od kar je tam vladal renegat Zilinski zelo zanemarjena in zapuščena, vendar je moral iti v pregnanstvo. Višemu duhovniku Harasimoviču, katerega je škof imenoval naslednika, godilo se je kakor škofu, ker se je branil, popustiti škofove opravke. Pregnali so ga v Velsk (gubernija Voložda), v kraj skozi in skozi nezdrav, to je že drugi pot, kar je on v pregnanstvu. Vredno je pomniti, da je še celó bivši renegat Zilinski zbranimu kapitelju rekel, kar se tiče volitve naslednika, mora on po cerkvenih postavah izvršiti voljo pregnanega škofa. Sedaj tam ni pravneveljavnega oskrbnika škofiji. Po škofiji je nered, vlada se v vse vtakuje, in duhovniki odpadniki, ktere vlada varuje in boža, imajo prvo besedo. Najgorečnejši med njimi je Kopciutievich. Msg. Hrinievicki mu je prepovedal cerkvena opravila in ga je zbrisal iz šematizma, a gubernator ga je zopet vpisal. Duhoven Marinovič je član nemškega društva za razširjenje razkola in nosi še celó njegova odlikovanja. Abé Zaganievicki je prestopil k razkolu, med tem se pa čez dalje več duhovnov tira v prognanstvo. Abé Lazarevič v guberniji Minsk je bil protiran, ker se je branil dati službo varvancu Sensikovskega, ki je sovražnik katoličanstvu, abé Vojevodski zaradi tega ker je vzel prisego katoliškim mirovnim sodnikom, isto tako abé Vojdak in Urbanovič, in g. Bogdasevski, član plemeniteškega sveta, ker ni hotel prisegati pred popom.

Kakor je znano, so škofu iz Luck-Žitomiskega msg. Kozlovskemu polovico plače odtrgali, ker je župnika Moravica kaznoval, ki je ruskega metropolita Platona slovesno v cerkvi sprejel. Moravice se je podvrigel.

Več je krajev s 6000 ljudi, pa imajo le po jednega duhovnika. Katoliških cerkvá je od leta do leta manj, nektore so zatvorili, ker ni bilo duhovnika, cerkev v Bordzilovski se ima zapreti, ker je župnik zatožen, da kršuje in poroča unite. V guberniji Kovnem so mašnikom ukazali, da se nimajo podati iz svojih žup, brati imajo le pridige, ktere prebere krajevna oblast, in pri občevanji z župljani nimajo govoriti poljski.

V guberniji Minsk-ovi je 43 duhovnikov na 50 župnijah. Korar Lisiecki, ki je bil 30 let župnik v Tinicah, je dobil povelje, da naj zapusti službo, ker je zatožen, da razširja družbo treznosti.

Pri vprašanji zaradi unitov gré za mnogo katolikov, katerim preté zavoljo vere in so v nevarnosti, da bi postali razkolniki, kakor so bili njih predniki. Več let že na tisoče unitov v Podlahiji kruto preganjajo, v ječe vtakujejo, oropajo in iztirajo. Živeti morajo brez svetih zakramentov. Ni ga sv. krsta, niti katoliškega pogreba, cerkve so zaprte, duhovni so pregnani, povsod je občno razdejanje. Rusija ima to vprašanje za notranjo zadevo, za katero se nima brigati sv. oče.

Treba bode izvanrednih pripomočkov, kakor ob času preganjanja prvih kristijanov, da se ohrani to junaško ljudstvo.

Vlada ima zakonske zveze med uniti za neveljavne; otroci iz takih zakonov se vpisujejo v bukve razkolniških popov, vojaki pridejo po-nje, da jih popje kršujejo. Prognanci, ki se iz gubernije Cherson, povračujejo v Podlahijo, devajo se v verige, neusmiljeno ravnaje z njimi, jih nazaj pošiljajo. Popje pokopujejo unitske duhovnike, tako je bil pokopan duhovnik Hroscevič v Radomu in Diakovski, bivši župnik v Holovnu, ki je bil oproščen svojih muk v Cieslih.

Med cerkvami v Podlahiji, ki so bile ugrabljene in spremenjene v ruske, je tudi ona v Rosožu. Pregnane usmiljene sestre nadomestuje z ruskimi kaljudericami, ki razširjajo rusko pravoslovje. Ko je

LISTEK.

Pulj.

(Pietas Julia, Colonia Julia, Pollentia Herculanea.)

(Opisal J. Ravnikar.)

(Dalje.)

Ko smo si ogledali obe ti poslopji, krenemo na mali trg, kjer se lepo vzdiguje Sergijev slavolok. Ta spominek stoji čisto na prostem, visok je 6-5, širok do 8 mtr. in ga obdaje železna ograja, da bi ga ne poškodovali. Slavolok je bil posvečen Luciju Sergiju Lepidu in njegovima sinovoma Luciju Sergiju in Kneju Sergiju za časa cesarja Avgusta okoli leta 30, to je najstarejši rimski spominek v Pulju. Od tega slavoloka proti južni strani so stala nekdanja „zlata vrata“ (Porta aurea, Minerva), toda danes ni več sledú o njih, ker so jih leta 1379 porušili Genovezi.

Ogledavši natančno slavolok, jo mahnemo v

temno glavno ulico, ki je s pomósto (tlakom) pokrita; tu so skoraj vse hiše na novo zidane. Od te se zavije v levo stran stara pot do mestne bazilike (tako so se imenovali najstarejše krščanske cerkve) „Misericordia“ (chiesa della beata Virgine della Misericordia), vstanovljena od pobožnega Puljskega prebivalstva, ktero so opravljali Avgustinci od l. 1453 do 1791; za njo je stalo prejšnje gledališče, zidano v novejšem času, v katerem je zamoglo stati do 600 gledalcev. Sedaj so pa v omenjenem gledališču nekteri uradi, spredaj pa prodajalnice. Od starega gledališča se razprostira lep in velik Dantejev trg (imenovan na čast italijanskemu pesniku Danteju Allighieri, rojen l. 1265 v Florenci, umrl v Raveni l. 1321), kjer stoji tudi krasen vodnjak in več novih nasadov. Na tem trgu vidimo lepo novo palačo nadvojvode Štefana. Od Dantejevega trga se vrnemo zopet na južno stran mesta, ter pridemo do privatne (zasebne) hiše Hankove na podnožji mestnega griča. Na tem mestu je nekdanja stala cerkev sv. Štefana, najstarejša krščanska hiša božja v Istriji. Postavljena je bila okoli l. 526, bila je olepšana s kras-

nimi slikami in lepimi stebri od marmorja. V tej cerkvi so l. 1271 pomorili vse ude, takrat zelo močne in nasilne rodbine Sergijevcev: edin deček se je bil srečno rešil v samostanu sv. Frančiška. Blizu te cerkve so stala v rimski dóbi dvojna znamenita vrata: „Porta gemina“ in „Porta Herculae“.

Leta 1856 zapové nadvojvoda Ferdinand Maksimilijan porušiti ostanke starega beneškega obzidja, ki je mesto obdajalo. Z onimi razvalinami se je osnovala ulica „Ringstrasse“, ki je nekdanja služila Puljskemu prebivalstvu za sprehajališče. Od ene strani kinčajo ulice drevesa, od nasprotne pa razna poslopja; a v novejšem času občinstvo to prijetno ulico pušča v nemar. Ko smo to ulico prehodili, se podamo v znotranje mesto, ki se razprostira na vznožji mestnega gradu preko glavnega trga. Ta trg ima podobo čveterovogelnika, obdajajo ga deloma nove hiše, deloma stare iz benečanske dóbe. Od vseh se razlikuje mestna hiša (magistrat), ki zavzema eno celo stran trga. Zidana je v lepem mavriško-gotskem slogu; spredaj pri tleh jo kinčajo veliki kamnitni stebri, zgoraj pa vidimo uro in

odvetnik Rogovski v tožbi zagovarjal unite, dobil je strog ukor, in moral je pismeno obljubiti, da se bode v prihodnje ravnal po volji vlade. Popi so dobili privoljenje, da smejo po vsem Poljskem v katoliških cerkvah kršćevati in poročati.

Oblasti tako zlorabijo svojo moč, da se jim celó pri ruskih sodnijah ustavljajo. Ko so se v Visnicah uniti povrnili iz cerkve latinskega obreda, jih je redarstvo začelo zapirati, prišlo je do tožbe, a starešinstvo upravi ni pripoznalo prava.

Po ruskih virih je unitov vpisanih za pravoslavne 241.000 v 241 župnijah s 187 duhovniki. Gališke renegate, ki so se naselili v Podlahiji, dandanes Rusi zaničujejo. Nasilstva njih so popolnoma nasprotna s potrpnostjo in versko prostostjo, katero je vlada zagotovila. L. 1876 je rekel knez Gorčakov: „Verska strpnost je vtemeljena v ruskem običaji in v zgodovinskih izročilih.“ A strpnost pomeni tukaj preganjanje, svoboda vesti pa sužnost.

Poročilo dalje žalostno slika razmere prognanih unitskih duhovnikov. Že 20 let so v prognanstvu, smrt med njimi kosí. V Tunki (Sibiriji) je od 150 duhovnikov zblaznelo 5, kaj takega se večkrat zgodi. „Nevarnost, sklepa poročilo, raste od dne do dne. Poljski katoliki pričakujejo v svoji stiski javni protest sv. očeta zoper goropadno prelomljenje pogodbe, zoper prognanstvo škofa iz Vilne in Harasimoviča, njegovega naslednika, zoper razdejanje unitske cerkve.“

Taka-le je podoba katoliške cerkve na Ruskem. Res nič manj žalostna, kakor na Pruskem. Zato imamo pač vzroka dovolj, prositi Boga, da bi katoliško cerkev rešil žalostnih verig, v ktere jo vlepajo razkolniki in luterani. Naše razsvitljeno stoletje je še vedno isto surovo nasilstvo, kakor je bilo v preteklih stoletjih. Ssv. Ciril in Metod, prosita Boga za nas!

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

Ni samo Preširen bridko zdihoval po mladosti, ampak vsakemu človeku uhaja spomin najraje „v temno zarjo“, ki preprega njegova mlada leta. In vendar kaj mu navadno razodeva pogled v mladost? Ali naj govorimo s pesnikom? „... Cvetja malo, še tega rož'ce so se koj osule; ...“ „Okusil zgodaj sem tvoj sad spoznanje! Veselja dokaj strup njegov je umoril: ...“ To je pač žalosten spomin, kterega je pesnik opisal nam z živimi barvami. Ali je srečna, ali je prava, ali je dobra taka mladost? Morebiti pa je neizogibna, morebiti mora vsakdo preživeti tako mladost? Pač res je, da jo preživi marsikdo, res je, da mladostni obraz tolikrat zakriva ne-mladostno notranjost, res je žalibog, da današnja vzgoja mladino vodi po takih potih, na kterih skuša zgodaj sad spoznanja, ona vzgoja namreč, ktere načela sem opisal zadnjič. Ona vzgoja nima namena narediti iz otroka dobrega človeka, iz mladenčca srečnega državljana, zlasti za njegovo večno srečo se nič ne briga: ampak edino le to, kar je človeško, hoče v njem razviti. Potem pa ni čudno, da pogrezne taka vzgoja mladega človeka v vso našo bedo in revo, v vse slabosti in pregrehe; ni čudno, da nam ne stavi na

takih nevarnih potih nikakih zaprek, ki bi ga varovale hudega.

Zakaj je pa vendar vsakteremu spomin na ona mlada leta, ki jih je preživel na srednjih šolah, tako prijeten in drag? Zato ker je to dōba našega cveta, naše pomladi, dōba najlepših čustev, željā in plemenitih sklepov. Nikar se ne smehljajmo dospervi v zrelo dōbo nazorom, nameram onih zlatih časov! Nikar ne imejmo sami sebe sedaj za boljše, kakor smo bili takrat! Ali ni morebiti naša sedanja obširnejša izvedenost prav za prav samo premetenost? Ali nismo postali bolj sebični? Ali nismo zgubili ljubezni do bližnjega in morebiti tudi ljubezen do Boga?

Obstati moramo, da se je godilo z nami tako in s tem smo pa tudi priznali, da ima ona dōba posebno vrednost, morebiti največjo vrednost v celem življenji, in da je tedaj na tem mnogo mnogo, kako da smo porabili ono dōbo. Ravno zato se mi zdí tako važno ozreti se nekoliko na sedanje razmere na naših srednjih šolah, ter prevdariti, ali so te razmere res zdrave, kaj obetajo, in ako niso dobre, kako bi se dalo pomagati. O tem predmetu je zeló težko pisati. Vsaka nepovoljna sodba zbōde enega ali drugega. Toda namen teh vrstic ni, da bi zbadal, da bi vse zametal, da bi ščuval bralce, ampak da bi kakega dobrosrčnega človeka zbudil in pripravil za premišljevanje. Ali je kaka reč na svetu tako popolna, da bi ne bilo mogoče dobiti na njej napak? In ali ni vredna nada našega naroda, da bi se obračala nanjo večja pozornost, recimo raje: da bi imeli zanjo večjo ljubezen, kakor imamo? Pa tudi dijaki sami naj beró opomine, nasvete, misli, ki jim bodo zbudile enake misli; prevdarijo naj sami, so li prave. Najnespametneje in najbolj krivično je, brez prevdarjenja pustiti na strani kako misel ali kaki svēt, ki nam prvi pot ne vgaja. Premislimo še enkrat, morebiti se nam drugič zasveti luč, katero je hotel pisatelj, oziroma svetovalec, nam prižgati. Menda mi ni treba opomniti, da imam govoreč o srednjih šolah naše srednje slovenske šole pred očmi, ako-ravno govorim o splošnih načelih gledé vzgojevanja na teh napravah. Namen moj je koristiti domačim mladeničem ter njihovim vodnikom pokazati, kako si misli vzgojevanje na srednjih šolah nekdo, ki ni popolnoma zadovoljen s svojo potjo, po kateri je hodil v srednjih šolah, nekdo, ki je polagal na to pot pozneje merilo kršćanske vere in ki si tudi sedaj po tem merilu načrtuje pot, ki naj bi vodila mladino v teh letih — posebej v srednjih šolah — do časne in večne sreče.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. julija.

Notranje dežele.

Včeraj prinesel je telegraf z Dunaja novico, da letos ne bo nemškega cesarja v Ischl, kamor je dosedaj vsako leto prišel cesarju in cesarici poklanjat se. Bolezen in starost sivega vladarja zadržuje od tega koraka. Zato pojdetā pa naša cesar in cesarica v *Gastein*, in to, kakor je sedaj prav za trdno določeno na 6. avgusta in ostaneta ondi do 7. zvečer. Časniki trdijo, da se bota tega pohoda vdeležila tudi

oba kanclerja knez Bismark in grof Kalnoky, ki se imata nekaj važnega dogovoriti. Političnega pomena ta razgovor ne bo imel, kajti že v Skierniewicach so bili vsi v tem edini, da je prijateljska zveza med Habsburško in Hohenzollernsko vladarsko hišo zadosti trdna in je dolgo časa ne bo treba popravljati (?). Pač pa ima Bismark v trgovinski politiki mnogo na sreč, česar bi rad Kalnokyju nekaj odložil in to je nameravana carinska pogodba, ki Bismarku ne dá pokoja. V Gasteinu bo za to jako lepa priložnost in tisto mislita kanclerja porabiti za med-sobojne dogovore, kaj bi se dalo storiti gledé carinske pogodbe. Bismarku mora na sklepu te pogodbe silno ležeče biti, sicer bi se je ne držal, kakor klōp kože. To, že samo to, mora nam pa oči odpreti, da bi bila nameravana pogodba na korist Nemčiji, ker jo Bismark tako zasleduje. Če bo tudi Avstrija od nje kaj pridala imela, je vprašanje, ki se danes še ne dá rešiti, pač pa misliti: Glavni dobiček šel bi izvestno v nemški žep.

Po našem *Primorji* zdi se, da se je jelo na bolje obračati gledé nesramnega in veleizdajškega postopanja „irredente“, ki je v najnovejšem času svoje pazno oko posebno na Primorje obrnila. Tržaško-lahonsko pevsko društvo „Sinico“ odpeljati se je mislilo prihodnjo nedeljo na otok Isola, kjer so otočani na 19. t. m. svoje domoljubje javno s tem pokazali, da so z raketi ozdravljali političnemu društvu „Austria“ vozečemu se po morji v proslavljenje zmage pri Visu. Da bi se tisti dobri vtis med Izlani vničil, namenili so se bili irredentovci „Sinicisti“ tjakaj iti rogovilit, kakor je nedavno poprej dvojce drugih irredentovskih društev v Piranu in Kopru rogovililo. Taki izleti so v Primorje iz Trsta venkaj posebno letos jako navadni postali. Vse je bilo že v najlepšem redu, kar jih zadene kot strela iz jasnega prepoved Koparskega okrajnega glavarstva, ki se tako glasi, da se v Koparsko glavarstvo odslej na dalje ne bodo nikaki zabavni izleti več dovoljevali takim društvom, kterih značaj in pokret ni eminentno domoljuben. Vrli glavar, ki je ta odlok izdal in s tem za svoj okraj irredenti rogovilenje preprečil, imenuje se g. Bosizio; v resnici vrl mož in uradnik na svojem mestu, kakoršnih bi v Trstu pri magistratu, kakor tudi pri c. kr. namestništvu kravro potrebovali. Takih mož dajte v Trst, in Trst bo zopet, kar je bil, avstrijski biser ob sinji Adriji.

Osoda, ki je Graško nemško društvo nedavno doletela, visi, kakor čujemo, v podobi Damoklejevega meča nad vsemi avstro-nemškimi *turnerskimi društvi*, kteri so se velikonemške telovadbe v Draždanih vdeležili, če bi se še dalje več s politiko, kakor pa s telovadbo, in več z „Nemčijo“, kakor pa z „Avstrijo“ pečali. To bi se bilo moralo že zdavno zgoditi po vseh mestih, koder imajo nekteri dobri domoljubi (?) navado ob raznih priložnostih „frankfurtarice“ razvijati. Nič ne rečemo proti „frankfurtaricam s hrenom“, nad vse nespodobne zdé se nam pa v Avstriji one z drogom! Nemški turnerji po Avstriji niso več, kar so bili, namreč telovadna društva, na ktere bi se Avstrija zanašati mogla, temveč pruski hlapci, ki so najeti za vežbanje pijonirjev za stavbo nemškega mosta iz Berolina v Trst, in takih društev Avstrija ne sme med seboj trpeti, če hoče zdrava in krepka ostati. Kužno in divje meso se mora povsod iz rane izrezati, če se hoče sicer zdravo telo ohraniti. Predrznost veliko-nemških društev, h kterim tudi turnerji pripadajo, je že tolikošna, da je konečno vendar tudi sedanji vladi, ki ima za nemške kozle pravo Jobovo potrpežljivost, presedati jela. Postava je tem ljudem deveta briga in naša država pa prazen pojem, za kterega se niti ne zmenijo ne. Takim ljudem se mora vendar-le stališče pojasniti, kje da so prav za prav doma!

Prepir zaradi *18.000 kamerálnih aktov* na Hrvaškem traja še vedno med „Pozorom“ in Miškatičevim, ki je akte k vladnim zanesel. Aka-

mestni grb. Trg sam na sebi ni posebno prostoren, toda sedaj jako lep; v stari dōbi je bil gotovo večí, kajti tu je bil „plebejski“ forum. Od todí nekoliko naprej se je vzdigoval „patricijski forum“, ki se je od ene strani naslanjal na tempelj Avgusta in Rome. Hočeš li danes videti hram Avgustov, moraš iti v majhno stransko ulico na desno od magistrata, kjer zagledaš ta krasni spominek, skritega med drugimi hišami.

Ta Avgustov tempelj je bil postavljen l. 8 po Kr., ki se je do današnjega časa čudovito ohranil. Je majhen in obstoji samo od preddvorja in celle (znotranji prostor). Zidan je v lahkem, plemenitem in lepem slogu, ki se smé prištevati najlepšim tempeljnóm one dōbe. Zid tega hrama je povsem iz rezanega, nesnažnega kamenja narejen. Preddvorje ima 6 korintskih stebrov, od kojih štirje spredaj stojé; notranjost same celle je 9 m. dolga in 7 m. široka. Še danes se lahko čita latinski napis na „arhitravu“ (nad vrati): „Romae et Avgusto Caesari Divi Filio Patri Patriae“. Za časa bizantinskega vladanja je ta hram služil za cerkev, ki je bil takrat okrašen z raznimi lepimi slikami. Benečani so ga porabili za žitnico, a danes se rabi za muzej, v

kterem so shranjene vse rimske starine, najdene v Pulju in njegovi okolici. V predvežji se vidijo „korintške“ glave od marmorja, dve vrsti „sarkofagov“ z „basreliefi“, ki predstavljajo „sfingo“ in „tritone“, potem dva kipa brez glav; v celli pa so shranjeni kipi cesarjev in cesaric po imenu in nagrobni kamen ogerskega kralja Salomona, ki je bil leta 1074 v opatiji sv. Mihela (S. Michele in Monte) pokopan.

Tam, kjer je stal „Dianin“ tempelj, je danes magistrat, o katerem smo že govorili. Prostor med Avgustovim in Dianinim tempeljnóm, v rimski dōbi „patricijski“ forum in comitium, je sedaj s hišami zagrajen.

Obhodivši Avgustov tempelj, pridemo v široko ulico ali bolj rečeno na mali, nepravilni trg, ki se zove „ribji“ trg (Pescheria). Pokrit je s tlakom, ima vodnjak in po strani kamenite stolbe (stopnice). Na tem mestu je vsako jutro prav živahno in veselo. Tukaj sta tudi dva največja Puljska hōtela „Riboli“ in „Pavanello“. V minuli jeseni so pa dodelali še večí in lepši hōtel „Wassermann“.

Gredé dalje, dospemo do stolne cerkve, ki se s svojim na prostem stoječim zvonikom vzdiguje

preko morske obali. Zidana je bila l. 1451 po načinu basilike. Kasneje je škof Bottara l. 1695 vso cerkev predelal, kakoršna je še sedaj. Razni marmorni stebri, potem več glav, ki so v cerkev vzdane, izvirajo iz rimske dōbe. Osamljeni zvonik so začeli zidati l. 1701, ter so dodelali v minulem stoletji samo polovico, dozidan pa še dandanes ni. Cerkev je tedaj iz novejšé dōbe. Stara stolna cerkev sv. Tomaža je bila zidana l. 857 in je stala na mestu rimskega tempeljna „Jupitrovega“. Leta 1379 so jo Genovezi do tal podrli. Pri napravi novega velicega altarja so na mestu starega našli mnogo rimskih, jako dragocenih ostankov. Nasproti zvonika je nekdaš stala stara bizantinska krstilnica (baptisterium), katero so v prošlem stoletji odstranili; a nasproti cerkve je stala škofova palača, katero so pred 28 leti popolnoma podrli.

Ko si ogledamo še staro hišo „Casa Bonano“ s prav umetno narejenim pomolom (balkonom), gremo dalje mimo lepih novejših hiš, ki so jih postavili v novejši dōbi namesto starih benečanskih. Od todí pridemo na kraj „hramske“ ulice (Via del Duomo). Tu najpred nekoliko ogledamo pravoslavno (grško-iztočno) cerkev sv. Katarine, a tej nasproti

demik Tkalčič na vsak način od njega zahteva, da morajo akti nazaj v deželni arhiv. Madjaronska stranka je posebno nevoljna na Tkalčiča, katerega dolži, da je ves prepir iz trte zvil. Sovraštvo do njegove osebe sega že tako daleč, da so mu v ponedeljek vstop v deželni arhiv s silo zabranili ter so vedeti dali, da ga drugače ne pustijo tje, kakor če prinese od vlade pismo dovoljenje.

Naše vojno ministerstvo namerava tudi **Kra-kovsko trdnjavo** bolje vtrditi, kakor je že. Če je res, kar „N. W. Tagb.“ piše, se bota že prihodnje leto ondi postavila dva vrtilna stolpa iz železa za težke topove. Prostor jima bodo menda določili v sprednjih vtrdbah Lysagora in Pasternik. Pred tistima napravilo se bode pa še več novih zakopov, bedenov in drugih manjših vtrdbin. Kaj in koliko da imajo trdnjave dandanes veljave, povedali smo nedavno na tem mestu razpravljajoč popravo in povekšanje Olomuških vtrdbin. Toliko pa še rečemo, da dokler jih sovražnik ne bo toliko spoštoval, da bi jih premagati skušal, temveč se jih bode lepo na miljo daleč ognil in trdnjavo pustil, kjer je, sam pa po deželi pustošil, tako dolgo so dandanes trdnjave nepotrebne in milijoni, ki so vanje zazidani, so zavrženi. Edin dober namen, ki ga imajo, je sposobnost, da se lahko za več mesecev, da tudi za celo leto živijo v njih spravi da. Pa tudi to odpade, ker dandanes nič več lakota ne odločuje bojev v mednarodnih vojskah temveč taktika in puška. Vse kaj drugega so pa trdnjave vredne v položaji v kakoršnem se nahajajo naši rojaki po Krivošiji in po Hercegovini.

Avstro-ogrski Srbi napravili bodo v ponedeljek na 3. avgusta v Budapeštu nekaj shod, da se pogovorijo, ktere kandidate da bi postavili za bodočo cerkven zbor. Razdeljeni so na dve veliki stranki, na konservativno in liberalno. Poslednja je posebno gorka dosedanemu patrijarhu Angjeliću in to zato, ker je on več madjarsk cerkven uradnik, kakor pa srbskega naroda cerkven učenik, in ravno ta stranka si bo na vso moč prizadevala opirati se na stoletne pravice srbskega naroda, po katerih se mora vrhovni duhovni glavar v srbski cerkvi voliti od zbrane cerkvene občine, ne pa imenovati od vlade, da Angjeliću spodbije stališče in si voli velikega duhovna po svoji volji. Ker je pa Madjarom silno na tem ležeče, da imajo svojega moža na tako važnem mestu, kakor je ono patrijarha v srbski cerkvi, si bodo zopet sedaj, kakor pred tremi leti, vse prizadevali, da bo Angjelić ostal, kjer je — tudi še na dalje patrijarh v Karloveh.

Vnanje države.

V Berlinu jeli so časniki na vso moč delati na napravo **carinske zveze** med Avstrijo in Nemčijo in je iz vsake besedice razvidno, da so ali od Bismarka podkupljeni ali pa vsaj navdihovani. „Berliner Post“ pravi, „da se avstro-nemška zveza na daljavo ne dá več odlašati, ker bi se brez nje Avstrije kakor Nemčije jetika prijel. Avstrija ni vstani sama jugoiztoka povzdigniti na tisto kulturno stopinjo, ktera se ji tako zapeljiva kaže od daleč, Nemčija pa ne more vseh moči porabiti pri svojih naselbinskih podjetjih. Znano nam je, da kaj tacega, kakor je carinska zveza, ne nastane čez noč, temveč je mnogo korakov za tisto potrebnih in to jako previdnih. Začeti bi morali s tem, da bi obe državi jednoten denar imeli. In že tukaj bo treba mnogo boja, mnogo poguma in napora, da se pobijejo predsodki izvirajoči iz politične slepote in sebičnosti. Največa težava je pa ta, da avstrijski politikarji mislijo, da bi bila Avstrija takoj ob vso samostojnost in to zato, ker mislijo, kar je tudi res, da je v narodnogospodarskem oziru Nemčija trdnejša memo Avstrije ter bi vsled tega tudi politične samostalnosti ne mogli za dolgo obdržati. Tega se pa ni bati, ker se bo težišče v narodnem gospodarstvu takoj od zapada proti iztoku pomakniti moralo, kakor hitro

bi se združeni tok trgovskega življenja proti iztoku obrnil. Ne dá se preračunati, koliko bi obema državama carinska zveza koristila, pač pa škoda, ki jo bo brez nje zadela, kajti propadati bode jeli in nezmožni bode postali proti sovražnikom prišlim od iztoka in zapada, katerih pravo sovraštvo se bo takoj vzbudilo, kakor hitro bodo zapazili jetično osredje Evrope!“ Tako prigovarjajo v Berlinu Avstriji in jo vlečejo v njeno pogubljenje, na čegar podrtje si hočejo hišo postaviti. Nemška država je v obrtniji in industriji štirikrat tako močna kakor naša država, in nimamo ga izdelka razun preje in tkanine, s katerim bi se z Nemci le od daleč meriti zamogli. Njihovi izdelki, s katerimi sedaj ne vedó prav kam, preplavili bi naše kraje in vničili našo domačo obrtnijo. Gorje Avstriji, če se vsede Bismarku na limance in carinsko zvezo napravi. S podpisom tiste carinske zveze podpisala bi ob enem tudi svojo smrtno obsodbo. Naj se Bismark rajši kam drugam obrne s svojimi dobrinami, mi jih imamo že doma zadosti, da jih komaj prenašamo!

Knez Hohenlohe-Schillingsfürst, novi cesarski namestnik Alzaco-lorenški pripeljal se je v Gostinec k cesarju Viljemu poklanjat se, ob enem pa da prevzame naročila za novo dostojanstvo, ki je, kakor smo že takoj v prvi rekli o njem pisaje, za onim državnega kancelarja najtežavniše. Hohenlohe ne bo doživel tistega dne, da bi podvrženi Alzačani za nemško cesarstvo tisto sočutje imeli, kakor ga imajo še vedno do Francozov, kjer se vse polno njihovih ljudi tako v stalni vojski, kakor tudi na morji službaje. Tisti so prav za prav kvas, ki v francoskem narodu provzročuje vedno vrenje in večno žuganje Nemcem nasproti. Če bodo razmere še dolgo take ostale, kakor so danes, da bodo namreč Francozje po Aziji in Afriki stikali, kjer imajo in morajo imeti najmanj svojih 40.000 mož pod orožjem, ki jih leto za letom nič manj nego 150.000 milijonov frankov stanejo, jim bo pač misel na maščevanje s časoma popolnoma pošla, Alzačanom pa upanje, kmalo zopet pod francoskega orla priti. Nemci sami se bodo varovali še po kaki drugi francoski pokrajini roko stegniti, ker jim že ta toliko nadloge dela, ob enem si bodo pa prizadevali v šoli in v uradu prav pridno na to delati, da se bo v nekaj desetletjih spomin na francoske čase zgubil in bo nemški šovinizem na njegovo mesto stopil. Mnogo bo k temu pripomogla tudi obrtnija in trgovina, ki je v Alzaciji jako razvita in ji je sedaj pot edino le na Nemško prosta; na Francosko so ji jo zgradili z veliko carino. Nekoliko in to precej veliko, moral bo toraj Hohenlohe potrpeti, nekoliko pa počakati, da se nemškemu domoljubju pot sama od sebe vgladi v deželi pridobljeni pred 15 leti, potem, če bo še živel, bo pa že lahko vladal sedaj še trdoglave Alzačane.

Sv. oče papež Leon XIII. obhajal bo bodoče leto 1886 svojo petdesetletnico mašništva. V dotično proslavljenje sestavlil se je že sedaj v Bologni odbor; med darovi, ki mu jih bode tisti odbor preskrbel, bode tudi altar iz 15. stoletja v laško-gotiskem slogu. Razpisala so se že darila za najboljši načrt in to prvo darilo, ki ga bo dobilo najlepše delo, znaša 3500 frankov, pozneje pa po 700, 500 in 3000 frankov za drugi, tretji in četrti najboljši načrt.

V **Albaniji** je mir tako redka reč, da ga človek niti z lučjo ne najde. Srečni imenujejo se tisti časi, kedar Arnauti mirujejo in tak čas je ravno sedaj. Na mesto njih dvignili so se pa po Albaniji in stari Srbiji živeči Srbi in zahtevajo polajšavo neznoznega svojega stanja. Turki in turški roparji jim še tisto malo poberó, kar si z veliko težavo za živje napravijo. Na sv. Petra dan dvignilo se je 3000 tistih trpinov in so šli na polnagi k turškemu paši v Sjenico, kjer so zastevali, da naj jih on v bodočnosti varuje pred silovitostjo Turkov in Arnautov. Osman paša se jih je zbal in misleč, da je vsa pokrajina kviško, je takoj vse obljubil, kar so

zahtevali. Rekel je, da bo tudi v Solun pisal do višje gosposke po pomoč. Ali Osman jih je presleparil; pisal je res, toda ne v Solun, pač pa v Pigolj po 2 do 3 batalijone vojakov, s katerimi je hotel lačne in na pol nage obupane Srbe pobiti dati. Slično Srbom dvignili so se letošnjo spomlad ondi Arnauti in so jim Turki vse dovolili, kar so zahtevali. Enako si mislijo tudi Srbe z vstrajnostjo zboljšati žalostni svoj položaj. Če ne bo drugače, pripravljani so s silo otresti se nestrpljivega jarma. Na vsak način je Albanija še vedno jako nevarno ognjišče za Evropo sploh, posebno pa še za Balkan, iz katerega bo švignila danes ali jutri iskra v sod smodnika, ki bo Balkanu drugo podobo dal.

Izvirni dopisi.

Iz Cerkelj, 28. julija. Zadrževan po mnogih opravilih, še le danes vzamem v roke „Slovenca“ od pretečene sobote št. 167 in med drugim berem dopis iz Motnika, v katerim nekdo ondašnjega župana v nebo povzdiguje in hvali, ker je na svoje stroške postavil lepi spominek v trgu. Prav je, si mislim, kar je hvalevrednega, naj bode tudi očitno pohvaljeno. A začudim se, ko najdem, da poročevalec Motniškega župana s Cerkljanskim primerja in onega povzdiguje, tega pa črni, in sicer tako sarkastično, kakor bi bil v resnici pero pomočil v „kačji strup“. Nimam vzroka dvomiti nad verskim prepričanjem Motniškega župana, lahko je še bolj veren, kakor poročevalec sam, a če se njegov verski čut po spominku meri, ni v tem zaostal naš župan, kajti tudi on je postavil lepo znamenje na pripravnem kraju, ne da bi bil zavolj tega v časopisih hvaljen. Zasluge njegove so bile pripoznane celo na najvišjem mestu, zato je odlikovan z zlatim križcem. Ne vem tedaj v čem zasluži Motniški župan v „veliko veči meri“ pohvaljen biti. Pa župan Gašpar je tu nedolžen, le poročevalec je iz samega mrzenja in sovraštva omenil našega župana. Vzrok njegove jeze je podpisanemu predobro znan. Dolžnost moja je za čast faranov se potegovati in neopravičene napade odvrčevati, zato rečem: Gosp. poročevalec! Kdor hoče izganjati hudiča, mora sam čist biti, sicer bodejo kamni, koje na druge meče, njega samega občutljivo zadeli. Menim, da sta si Motnik in Cerklje eden od drugega že tako oddaljena, da zamoremo v miru živeti; če pa le hočete imeti „škandal“, se lahko vstreže, toda komu bode v čast? Sapienti sat.

Anton Golobič, župnik.

Iz Boh. Bistrice, 28. julija. Posvečevanje naše nove farne cerkve in birma bo 15. in 16. avgusta. Da bi se slavnost veličastneje vršila, ktere se Bohinjci že zdavnej veselje, je občinski odbor iz svoje srede izvolil slavnostni odbor, kteremu na čelu je g. župan.

Dne 26. julija je imel občinski odbor sejo, v kateri si je enoglasno in navdušeno za nepoplačljivi trud pri zidanji farne cerkve, vpeljavo sirarskih zadrug itd. zaslužnega župnika g. J. Mesarja za častnega občana izvolil. Ob enem je bil enoglasno deželni predsednik, gosp. baron Winkler za častnega občana izvoljen, ter se bodo izvoljenima gospodoma diplome o svojem času častno izročile.

Vsak prišlec na Bistrico uvidi precej na zunanjem, da se Bistričani pripravljajo k posebni slavnosti.

stoječo vojašnico (kasarno) za pešce, največje zidanje v Pulju. Na prostoru te vojašnice je stal za časa Rimljanov tempelj boginje „Venere“, pozneje leta 1458 so tukaj postavili samostan sv. Teodozija, v katerem so živele nune Benediktinke. L. 1781 je samostan zapustila poslednja opatica, ki je s seboj vzela trn iz trnove Odrošenikove krone, ki je bila največja svetinja tega samostana.

Največi rimski spominek Puljskega mesta je ogromni „amfiteater“ (arena), ki stoji na severni strani od mesta. Še veliko ogromneje se ti prikazuje to zidanje iz ladije na morji, kedar se približuješ mestu. Ta stavba je ostanek iz rimskih časov, kjer so se vršile krvave igre, v katerih so se izvežbani boritelji (gladiatori) borili na življenje in smrt — med seboj — ali pa z divjo zverino. Vnanji zid, ki je to velikansko poslopje okroževal, je še ves prav dobro ohranjen; znotranji del je večidel razvalina: tu vidiš velike kupe kamenja, posamne jame, potem jarke in vodotoke (kanale). Vendar se zamore iz te velikanske razvaline natanko določiti, kje so bile izbice za divjo zverino, ravno tako se lahko določijo vsi hodniki.

„Amfiteater“ v Pulju ima podobo pakroga (elipse). Vnanji zid ima pri tleh dve okni na luko; v tretjem nadstropju so pa sama čveterovoglata okna. Zid je 24 metrov visok, ki ima v vsakem nadstropju po 72 arkad. Sama arena, kjer so se vršile igre, je 63 metrov dolga in 43 metrov široka. Bila je obdana z zidom v visočini odraslega človeka; nad tem so se vrstili sedeži, oddeljeni od zidu z ozkim hodnikom. Najnižji sedeži so bili obdani z železno mrežo, da so po tem tacem gledalci bili varni pred divjo zverino.

Do sedežev so vodile stopnjice. Amfiteater ima dvojna glavna vrata in več stranskih; glavna vrata so na obeh krajih glavne osi. Nad tretjim nadstropjem se vidijo v zunanjem zidu čveterovoglati prostori, od katerih so razobešali plahte, ki so pokrivalo celo gledališče, da ni solnčna vročina pekla in nadlegovala gledalcev. Na zunanjem obzidju se še vidijo štirje, stolpom podobni zidi; ali se ne vé, čemu so služili. V gledališču je imelo 15.000 ljudi dovolj prostora in tudi še več. Iz tega je razvidno, da amfiteater ni bil samo za Puljsko prebivalstvo, kajti mesto je bilo majhno; ampak iger so se skoro

gotovo vdeleževali tudi stanovalci iz vseh sosednjih bližnjih večih krajev.

V areni se niso vršile samo borbe z zverino in med gladiatori, temuč večkrat tudi pomorske bitke (naumahije). Še stoji za to priredjen vodnjak (bassin), ki je zvezan z vodotokom (kanalom), po katerem je tekla voda iz vodovoda, ki je iz gornje strani mesta dovažal vodo. Drugi vodotok je še sedaj v zvezi z morjem.

Ni mogoče določiti časa, kdaj je bil ta amfiteater sezidan. Italijanski zgodovinarji menijo, da ga je postavil v prvem stoletju cesar Vespasijan na čast svoji ljubimki Cenidi. Verjetnejše je pač, da je amfiteater bil sezidan za vladanja cesarjev Septimija Severa in Caracalle (198—211). Še v 14. stoletju je bil ta lepi spominek prilično ohranjen; pozneje so oglejski patrijarhi pazili strogo nanj, da se ni njegovo kamenje razneslo. Namesto gladiatorskih borb so pozneje tu imeli templarski vitezi svoje igre, ki so ne daleč od amfiteatra imeli svoj samostan. Te redke in lepe igre so se vršile do leta 1425, v kojem letu so vitezi zapustili Pulj.

(Konec prih.)

nosti, kajti ceste so gladke, hiše obeljene in slavnostni odbor pričel je na vse strani svoje delo.

Poleg slavnostnega odbora postavil bo cerkveni pevski zbor krasen iz železa vlti slavolok, h kateremu bo lahko s ponosom na svojo požrtovalnost in vstrajnost v petju pristopil in zapel: „Bodi zdrava domovina“.

Nadejamo se od svojih bratov Slovencev, da nas od blizu in daleč ta dan v mnogobrojnim številu obiščejo. Poleg cerkvene slavnosti vabi tudi že vsakega romantični kraj Bohinj, mrzla Savica, visoka Črna prst in naš stari sinji oče Triglav.

Gorska družba postavila je letos novo gorsko hišo za prenočevanje pod Črno prstjo v tako zvani planinci za Črno goro, v kateri se dobi okusno mleko in sir in pa čista studenčna voda. Pot na goro Črna prst je v dobrem stanu, tako, da lahko vsaka ženska na vrh pride. Razgled iz Črne prsti je posebno veličasten, zlasti v Laško deželo in na jadransko morje.

Edina skrb naša je zdaj ta, da bi nam ljubi Bog v dan slavnosti dal prijetno vreme, kar z zaupanjem pričakujemo.

Domače novice.

(Nova volitev državnega poslanca na Gorenjskem) po kmečkih občinah bo na 6. avgusta, ker se je grof Hohenwart za Ljubljano odločil.

(Imenovanje.) Suplent na državni gimnaziji v Gradci, gosp. Anton Kaspret, imenovan je za gimnazijskega profesorja na Ljubljanski gimnaziji. Z imenovanjem te učiteljske moči pridobila si je naša dežela zopet krepkega Slovence, rodом Štajarca!

(Premil. knezo-škof dr. Misija) obiskal je danes opoludne dekliško sirotišče in pa dekliško šivalno šolo poleg Lihtenturnovega zavoda.

(100 goldinarjev) dovolilo je poljedelsko ministerstvo občini Šmarja na Dolenjskem v podporo pri napravi vodovoda.

(Diplomo) izročili so včeraj dopoldne Tomišeljski občani tukajšnjemu g. okrajnemu glavarju Mahkotu, kot svojemu častnemu občanu.

(Razpisana) je služba vladnega koncipista v X. dijetnem razredu pri c. kr. deželni vladni kranjski do 24. avgusta 1885.

(„Brencelj“) izšel je te dni v prav lični toda prav ježasti obleki.

(Letno sporočilo dvorazredne dekliške šole v Kamniku) 1884/85 kaže nam troje učiteljskih moči pod vodstvom g. učitelja Jerneja Čenčiča. Dalje ima sporočilo kratek sostavek iz šolske kronike in pa o šolskih dobrotnikih. Šola je imela 190 učenk. Konec šolskega leta je bil na 29. julija, začetek bo pa 16. septembra.

(Nenavadno ribo) „beljugo“ (Hausen, Acipenser Huso), vjeli so v ponedeljek v Savi pri Tolmačevem, ki je 1 meter in 45 centimetrov dolga. Beljuga živi v črnem morji in je jako čudno, da je semkaj zašla. Kupil jo je gostilničar gosp. Ferlinec, ki bo ribo jutri dopoldne v svoji gostilni razstavil, zvečer se bo pa že na krožnikih dobila.

(Nov denar) v podobi krajarjev in polovčarjev z letnico 1885 začel se je izdajati. Oblika mu je dosedanja.

(Drugi avgust) ostal je Tržaškimi veteranom praznik za večne čase. Tega dne je bilo l. 1882, ko so veteranci napravili bakljado presvitlemu cesarju ondi bivajočemu, pa je „irredenta“ bombo med nje vrgla, ktera je jednega ubila, več veteranov pa ranila. Tudi letos praznovali ga bodo veterani dopoldne s sv. mašo pri sv. Antonu novem, zvečer pa z veselico na vrtu pri „Mondo nuovo“.

(Sv. Jakoba) tudi Tržaški Slovenci goreče časté. To spričuje velikanska procesija, ktere se je v nedeljo pri sv. Jakobu v Trstu blizu 10.000 ljudi vdeležilo. Navzoč je bil ondašnji vladika, dr. Glavina. Ves trg, koder je procesija šla, je bil v zastavah, hiše pa razsvitljene.

Razne reči.

— Velika nesreča zadela je družino Guth v Lajtomišlu obstoječo iz obeh zakonskih in šest tednov starega fantiča. Danes teden preobrnil je oče tako nesrečno svetilko, da je otroku na obraz padla in mu je pogled vzela. Nesrečni oče je vsled tega zblaznil in so ga v Prago v bolnišnico odpeljali.

ljali, mati je pa tako hudo zbolela, da se vsak čas smrti nadja.

— Kardinal Lovrencij Nina umrl je 26. julija. Ranjki je bil imenovan leta 1878 od papeža Leona za državnega tajnika. Brezvpešne obravnave z nemško in belgiško vlado so neki ga nagnile, da se je vplivni službi državnega ministra odpovedal 15. avgusta 1880, toraj čez dve leti. Njegov naslednik je nekdanji papežev poročevalec na Dunaju, kardinal Ljudevit Jakobini.

— General Grantova družina ne bo tako revna, kakor je bilo misliti. Kakor znano, dokončal je Grant tik pred svojo smrtjo veliko delo, zgovino svojih vojsk, kar bo njegovi družini več nego 300.000 dolarjev dobička dalo. Že sedaj oglasilo se je 200.000 naročnikov na-njo.

— Kralj Kalakaua na Sendviških otokih je v denarnih zadregah. Da bi si pomagal, misli svoje kraljestvo prodati. Ponudil ga je Severoamerikancem. Do slej nam ni znano, ali je Amerika ponudbo sprejela, kakor tudi ne cena, ki bi bila Kalakauovemu kraljestvu primerna.

Telegrami.

London, 30. julija. Pri banketu v Mansionshouse povdarjal je Salisbury eminentno miroljubne namene, vlada se nadja, da se bodete Rusija in Angleška od zaveznikov obdani v roke segli navdušeni od čutja med-sobojnega spoštovanja.

Madrid, 29. julija. Po celi Španiji zbolijo jih dan na dan za kolero po 4000, umrje pa po 2000 ljudi.

Novi Jork, 29. julija. Generala Granta bodo po želji njegove družine pokopali v River-Side-parku ob Hudsonskem nabrežji in ne v centralnem parku.

Umrli so:

25. julija. Matija Avšič, delavec, 63 let, je bil na Mariji Tereziji cesti št. 5, v gnojni jami mrtev najden.

27. julija. Angela Šarabon, strojarjeva hči, 16 dni, Sv. Petra cesta št. 53, božjast.

Tujci.

28. julija.

Pri **Maliču**: Julij Max, fabrikant, z Dunaja. — Ernst Sunko, trgovec, z Dunaja. — Filomena Pollak, zasebnica, iz Trsta. — Karl Musina, zasebnik, z družino, iz Gorice. — B. Stalzer, trgovec, s soprogo, iz Obermösla. — Edvard Petros, c. k. svetnik, z Dolenjskega.

Pri **Stonu**: Janez Putz, fabrikant, iz Avgsburga. — Jurij Frank, trgovec, iz Berolina. — Srečko Korb, trgovec, iz Nürnberga. — Bauer, Klutz, Eisenstädter, Gross, trgovec, z Dunaja. — Josip Venezian, Vierthaler, zasebnika, z družino, iz Trsta. — Ignacij Omik, c. k. feldvebelj, iz Dalmacije. — Adela Križmann, trgovčeva soproga, iz Zagreba. — Emilija Lutz, zasebnica, iz Celja. — Ig. Fajdiga, profesor, iz Rudolfovega.

Pri **Tavčarji**: Lončarič, stavbeni podvzetnik, iz Reke. — J. Goljeršek, lesni trgovec, iz Kanala. — Ferd. Končič, trgovec, s soprogo, iz Kanala. — Jos. Blaschura, trgovec, iz Rakeka.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Bordan, učitelj, s soprogo, iz Cunewalda. — E. Ullrich, učitelj, iz Oppacha. — Aležij Seitner, uradnik, z družino, iz Trsta. — Božidar Sittig, c. k. inženir, z Gorenjskega. — Helena Pokorni, zasebnica, iz Doba. — Anton Jankovič, Janez Viktor, zasebnika, iz Loke.

Pri **Avstrijskem caru**: Janez Omersa, Ant. Železnikar, zasebnika, iz Tržiča. — And. Mikisa, župnik, iz Lanišča.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

30. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 70 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 35 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 15 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	868 „ — „
Kreditne akcije	284 „ 60 „
London	124 „ 95 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 90 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 35 „

Od 29. julija.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 15 kr.
„ papirna renta 5%	92 „ 45 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 98 „ 50 „
„ Länderbanks	98 „ 25 „
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	562 „ — „
„ državne železnice	299 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	193 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 „ — „
„ „ 1860	500 „ 140 „ — „
„ „ 1864	100 „ 167 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 167 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 177 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	114 „ 75 „
„ Ferdinandove sev.	106 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Poštne zveze.

Odhod iz Ljubljane.

V Novomestu vsak dan ob 6 zjutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V Lukovco preko Domžal vsak dan ob 7 zjutraj.

V Kočevje preko Velikih Laših vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V Kamnik vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V Polhov Gradec in na Dobrovo vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 pozimi.

Na Ig ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Prihod v Ljubljano.

Iz Novega mesta vsak dan ob 2 popoldne.

Iz Lukovce vsak dan ob 5. uri 25 min. popoldne.

Iz Kočevja vsak dan ob 6. uri 20 min. popoldne.

Iz Iga vsak dan ob 8. uri 30 min. zjutraj.

Iz Kamnika vsak dan ob 9. uri 5 min. dopoldne.

Iz Polh. Gradca in Dobrove vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 9. uri 15 min. dopoldne.

Naroča se še lahko in tudi vsi izšli sošitki dobivajo se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Vsebinska 15. zvezka je sledeča:

Text: Hilda. Roman von Adolf Schirmer (Fortsetzung). — Viole. Gedicht von Eduard Loeffler. — Dr. Johannes Christian Roos, Bischof vom Limburg. — Kunst und Handwerk. Von Hermann Hirschfeld (Schluss). — Die alte Elche zu Erle in Westfalen. — Zur Geschichte des Beleuchtungswesens. Von Franz Paur. — Zur Erinnerung an die 500jährige Jubelfeier des deutschen Nationalhospizes S. Maria dell' Anima in Rom. — Uebersaxen in Vorarlberg. — Die Riesenkanone des Obersten de Banges. — Aus meiner Soldatenzeit. Von J. T. Kujawa. Marsch- und Quartierabenteuer. (Fortsetzung). — Blicke in die Weltausstellung zu Antwerpen. II. — Fürst Leopold und Fürstin Antonia von Hohenzollern. — Der Feigenbaum. — Allerlei.

Illustrationen: Burg Wartenstein am Semmering in Oesterreich. Originalzeichnung vom J. T. Kirchner. — Sonntagsmorgen: Fahrt zur Kirche auf des Seesinsel. Gemalt von H. Salentin. — Der Dom zu Limburg an der Lahn. Originalzeichnung von R. Püttner. — Dr. Johannes Christian Roos, Bischof von Limburg. — Wie eine Rosenknope. Nach dem Gemälde von A. Seifert. — St. Johann von Nepomuk und der ehrw. Johann Sarkander, Martyrer. Nach dem Freskogemälde von L. Seitz in der deutschen Nationalkirche S. Marija dell' Anima in Rom. — Die Riesenkanone des französischen Obersten de Banges. — Fürst Leopold und Fürstin Antonia von Hohenzollern. — Von des ungarischen Landesausstellung: Slowakisches Zimmer aus dem Saroser Comitatz (Spitzenklöppeln). Originalzeichnung von W. Gause.

Kdor hoče včasih kako uro smešno prebiti,

naroči naj se na

„Jurjev koledar“,

kterega bo izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“ v Trstu.

Cena mu je 55 kr.

Izšel bode meseca oktobra t. l.

„Jurjev koledar“ obsegel bo razun koledarja obilo šaljivih spisov, pripovedk, pravljic vse z ličnimi podobami okinčano. Prerokoval bode Juri, kot pravi prerok vse kar se ima zgoditi, celó vremena bo pogodil. Ugork izrekov, šaljivih pesnic ne bo manjkalo. Denar in pisma naj se pošiljajo

upravnistvu „Jurja s pušo“

(4) v Trstu.

Franc Christofov (9)

leskeči lak za
tlak po sobah

brez duhu,

tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati). Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka oljnata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalozah.

Franc Christof,

Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblaščen zaloge za Ljubljano in okolice pri Jan. Luckmannu.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.